

**МОНГОЛ УЛС
НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА**

Наадамчдын зам 1200, Арцатын ам,
23 дугаар хороо, Хан-Уул дүүрэг,
Улаанбаатар хот, 17100
Утас: (976-11) 32 39 77, 32 71 99
Цахим хуудас: www.ulaanbaatar.mn

2025. 10. 03 № 01/6313
танай _____ -ны № _____ -т

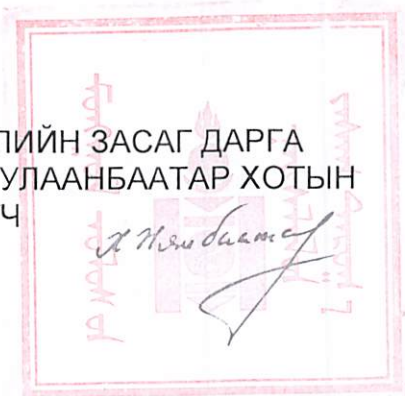
**Тогтоолын төсөл өргөн
мэдүүлэх тухай**

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.1, Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 43 дугаар хэсэгт тус тус заасны дагуу “Тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуй нэгжийг урамшуулах, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааны журам” батлах тухай Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолын төслийг өргөн мэдүүлж байна.

Зохих журмын дагуу Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлж өгнө үү.

Хавсралт !!! хуудастай.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР ХОТЫН
ЗАХИРАГЧ

Х.НЯМБААТАР

1725062535

یمنتم یمنتم
نعمتم من حسن نعمتم

30.02.1999
30.02.1999

نیکو پس من بکرم من مصلحت پس حکم من
مصلحت من مصلحت من ۱۱ وکن صرا

مسقط من مطهر مطهر
مطهر مطهر

[illegible]

الحرسو الحکمى من مستنق بخارىيل من الحکرم من صميمينهم من بصلل لسن سببسميعو مدرمزل و .

سورہ صافات . . . مستفصلو من ..

۵-۰۰ دیوبند

تذکرہ میں سرسبز (مکمل) وادیوں
میں سوسائٹس کے وجود کی اطلاع

Handwritten signature: *J. M. S. d. a. m. s.*

ХЯНАЛТЫН ДАГАЛДАХ ХУУДАС
/Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн
хурлын тогтоолын төсөл/

Олгосон:

2025 оны 06 дугаар сарын 02

Дугаар 1105

Төслийн нэр: **Журам батлах тухай**

Боловсруулсан байгууллага, ажилтны албан тушаал, эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, албан тушаал: **Хот байгуулалт, хотын стандартын газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Г.Баярсайхан**

Дагуул хотын хуулийн асуудал хариуцсан ажилтан С.Энхжаргал

№	Санал өгөх газар, хэлтэс	Сонирхлын зөрчилтэй эсэх	Санал*	Гарын үсэг	Он, сар, өдөр	
					Хүлээн авсан	Хүлээлгэж өгсөн
1	Нийслэлийн Засаг даргын эдийн засгийн хөгжил, дэд бүтцийн асуудал хариуцсан нэгдүгээр орлогч Т.Даваадалай	<i>Чу</i>	—	<i>Т.Даваадалай</i>	<i>vi/22</i>	<i>vi/22</i>
2	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Д.Амгалан	<i>Чу</i>	<i>Албан дагалдах өөрчлөлт байрлуулж</i>	<i>[Signature]</i>	<i>vi/26</i>	<i>vi/26</i>
3	Нийслэлийн бодлого, төлөвлөлтийн газрын дарга П.Хадбаатар	<i>Чу</i>	—	<i>[Signature]</i>	<i>vi/06</i>	<i>vi/06</i>
4	Төрийн захиргааны удирдлагын газрын дарга Ү.Ганболд	<i>Чу</i>	—	<i>[Signature]</i>	<i>vi/3</i>	<i>vi/3</i>
5	Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Л.Эрдэнэбадрах	<i>Чу</i>	<i>Санал нэгдсэн бусад газрын дарга, хамт түр орлон гүйцэтгэгч</i>	<i>[Signature]</i>	<i>vi/05</i>	<i>vi/05</i>
6	Хууль тогтоомж, гэрээ эрх зүйн газрын дарга М.Үнэнбат	<i>Чу</i>	<i>Санал нэгдсэн бусад газрын дарга, хамт түр орлон гүйцэтгэгч</i>	<i>[Signature]</i>	<i>vi/05</i>	<i>vi/05</i>

Тайлбар: Сонирхлын зөрчилтэй эсэх гэсэн хэсэгт "Тийм" гэсэн тэмдэглэгээ хийсэн албан тушаалтан захирамжийн төсөлд санал өгөх үүргээ гүйцэтгэхээс татгалзана.

Хэрэв ашиг сонирхлын зөрчилтэйгөө мэдүүлээгүй, эсхүл Засаг даргыг шийдвэр гаргахад нь хуульд нийцсэн, бодит баримт нотолгоонд тулгуурласан, үндэслэл бүхий үнэн зөв мэдээлэл, мэргэшлийн зөвлөгөөгөөр хангаж ажиллаагүй бол Төрийн албаны тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

Хяналтын дагалдах хуудас нь захираганы актын төслийн хамт хүчинтэй.

Санамж: Төсөл боловсруулагч нь "Захирамжлалын баримт бичиг гаргах ажиллагааны журам"-ын 4.11-д заасны дагуу саналыг эрх бүхий албан тушаалтнуудаас ажлын 10 хоногт багтаан авч дуусгана. Эрх бүхий албан тушаалтан бүр журмын 4.8-д заасан хугацааг баримтлан баримт бичгийн төсөлд санал өгнө.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ЗӨВЛӨЛИЙН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ

2025 оны 08 сарын 14 өдөр

Дугаар 13

Улаанбаатар хот

НИЙСЛЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ АРХИТЕКТОР Ч.ТӨГСДЭЛГЭРТ

Нийслэлийн Засаг даргын зөвлөлийн 2025 оны 08 дугаар сарын 14-ны өдрийн 13 дугаар хуралдааны тэмдэглэлд:

“6.ХЭЛЭЛЦСЭН нь: “Тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгжийг урамшуулах, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх журмын төсөл”

Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 43.2-т заасан “Тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгжийг урамшуулах, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх журмын төсөл”-ийг Нийслэлийн Ерөнхий архитектор Ч.Төгсдэлгэр танилцуулав.

ШИЙДВЭРЛЭСЭН нь:

“Тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгжийг урамшуулах, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх журмын төсөл”-ийг хэлэлцэн дэмжиж, журмын төсөлд Зөвлөлийн гишүүд болон мэргэжлийн байгууллагуудын саналыг тусган боловсруулж, Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд өргөн мэдүүлж, хэлэлцүүлэх ажлыг 2025 оны 3 дугаар улиралд багтаан зохион байгуулахыг Нийслэлийн Ерөнхий архитектор Ч.Төгсдэлгэрт үүрэг болгов” гэжээ.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР

029x X6XC

1725160588

Төсөл.

НИЙСЛЭЛИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2025 оны ... сарын ... өдөр

Дугаар__

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.3 дахь заалт, 43 дугаар зүйлийн 43.2 дахь хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1.“Тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх иргэн, аж ахуй нэгжийг урамшуулах, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааны журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.

2.Журмыг улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлж, журмын хэрэгжилтэд хяналт тавихыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч (Х.Нямбаатар)-д, журмын хэрэгжилтийг хангах, түүнийг олон нийтэд сурталчлан таниулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Нийслэлийн Эдийн засгийн тусгай бүсийн Захирагч нарт тус тус даалгасугай.

3.Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Ажлын алба (М.ХАЛТАР)-нд даалгасугай.

ДАРГА

А.БАЯР

Төсөл

Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2025 оны ... дугаар сарын ....-ны өдрийн
..... дугаар тогтоолын хавсралт

ТУСГАЙ БҮСЭД ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ АЖ АХУЙ НЭГЖИЙГ
УРАМШУУЛАХ, ТАТВАРЫН БУС ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Нийслэлийн эдийн засгийн тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа аж ахуй нэгжийг урамшуулах, тэдгээрт татварын бус дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаатай холбоотой харилцааг энэ журмаар зохицуулна.

1.2.Аж ахуй нэгжийг урамшуулах, тэдгээрт татварын бус дэмжлэг үзүүлэх асуудлыг шийдвэрлэхдээ тэгш, шударга хандах, ил тод байж өрсөлдөх чадвар, үр ашигт суурилах зарчмыг баримтална.

1.3.Эдийн засгийн тусгай бүсэд хувийн хэвшил үйл ажиллагаа эрхлэх нөхцөл бололцоогоор хангах, дэд бүтцийн хүртээмж, хангамжийг нэмэгдүүлэх, тэдгээрт зориулж жил бүр улсын болон орон нутгийн төсөвт шаардлагатай хөрөнгийг тусгах үүргийг нийслэлийн болон тусгай бүсийн удирдлага хүлээнэ.

1.4.Аж ахуй нэгжийг урамшуулах, тэдгээрт татварын бус дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Хөрөнгө оруулалтын тухай хууль болон холбогдох хууль тогтоомж, энэ журамд нийцсэн байна.

Хоёр.Урамшуулал, татварын бус дэмжлэгийн хэлбэр, хэмжээ

2.1.Урамшуулал нь дараах хэлбэртэй байна:

2.1.1.алдаршуулах (нэр алдрыг нь олон түмэнд түгээх);

2.1.2.үйлчилгээ авах батламжаар урамшуулах.

2.2.Татварын бус дэмжлэг нь дараах хэлбэртэй байна:

2.2.1.үйлдвэрлэл эрхэлж байгаа барилга байгууламжийн цахилгааны төлбөрийг эхний 3 жилд 50, дараагийн 2 жилд 30 хувиар хөнгөлөх;

2.2.2.үйлдвэрлэл эрхэлж байгаа барилга байгууламжийн дулаан хэрэглэсний төлбөрийг эхний 5 жилд 30 хувиар хөнгөлөх;

2.2.3.үйлдвэрлэл эрхэлж байгаа нийслэлийн болон тусгай бүсийн өмчлөлийн барилга байгууламжийн түрээсийн төлбөрийг эхний 5 жилд 50 хувь, дараагийн 2 жилд 30 хувиар хөнгөлөх;

2.2.4.үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаандаа хэрэглэж байгаа нийслэлийн болон тусгай бүсийн өмчлөлийн тоног төхөөрөмжийн түрээсийн төлбөрийг 1-5 жилийн хугацаанд 50-100 хувь хөнгөлөх;

2.2.5.нийслэлээс бизнес эрхлэхэд шаардагдах баримт бичиг, зөвшөөрөл, шаардлагуудыг хялбаршуулах;

2.2.6.бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний борлуулалтад төрийн худалдан авалтаар дэмжлэг үзүүлэх;

2.2.7.хуульд заасан бусад.

2.3.Журмын 2.1.2-т заасан батламжаар дор дурдсан үйлчилгээнээс сонгон авах эрхийг олгоно:

2.3.1.экспортод чиглэсэн инновацийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн санхүүжилтэд батлан даалт гаргах;

2.3.2.зах зээлийн эрэлт, хэрэгцээ шаардлагыг үндэслэн жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээний салбарын хүний нөөцийн чадавхыг нэмэгдүүлэх, сургах, давтан сургах тогтолцоог хөгжүүлэх;

2.3.3.бизнесийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх;

2.3.4.шинэ бүтээгдэхүүн хөгжүүлэх, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх судалгааг дэмжих;

2.3.5.техник, технологийн дэвшлийг дамжуулах, нутагшуулах, шинжлэх ухаан, технологийн судалгааны үр дүнг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

2.3.6.хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр сурталчлах, дотоодын болон олон улсын үзэсгэлэнд оролцоход дэмжлэг үзүүлэх;

2.3.7.тухайн бүс доторх нийтийн тээврийн хураамжаас чөлөөлөх.

Гурав.Урамшуулал, дэмжлэг үзүүлэхэд тавигдах шаардлага

3.1.Эдийн засгийн тусгай бүсэд байнга байрлаж, тогтвортой үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа аж ахуй нэгж дараах шаардлагыг хангаж байгаа тохиолдолд түүнд урамшуулал, татварын бус дэмжлэгийг энэ журамд заасны дагуу үзүүлнэ.

3.1.1.хүлэмжийн хийн шингээлтийг болон ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээ үйл ажиллагаа эрхэлж байх;

3.1.2.орчноо тохижуулах, нийтийн эзэмшлийн эд хөрөнгийг засаж сайжруулах үйл ажиллагаа хэрэгжүүлсэн байх;

3.1.3.үйлдвэрийн байр болон нийтийн эзэмшлийн зам талбай, гудамжинд эрчим хүч бага хэрэглэдэг гэрэлтүүлэг нэвтрүүлсэн байх, бусад арга замаар орчны аюулгүй байдлыг хангасан байх;

3.1.4.замын түгжрэл, хог хаягдал, орчны бохирдол, тулгамдсан бусад асуудлыг шийдвэрлэх талаар санаачлагатай, үр бүтээлтэй ажилласан байх;

3.1.5.импортыг орлох экспортын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэдэг байх;

3.1.6.үйл ажиллагаандаа байгальд ээлтэй, дэвшилтэт техник технологи нэвтрүүлсэн байх;

3.1.7.сэргээгдэх эрчим хүч (нар, салхи, гадаргын ус, газрын гүний дулаан г.м.)-ийг ашигладаг байх;

3.1.8.эрчим хүч, дулаан дамжуулах шугамын болон барилгын дулааны алдагдлыг багасгасан байх;

3.1.9.шатахуун бага зарцуулдаг, цахилгаан болон шингэрүүлсэн хий, хийн түлш хэрэглэдэг технологи, техник хэрэгсэл ашигладаг байх;

3.1.10.хог хаягдлын менежментийг сайжруулах, хог боловсруулах, цахилгаан үйлдвэрлэх үйлдвэр барих үйл ажиллагааг эрхэлж байх.

СЭНГЭГДЭХҮҮН
ҮЙЛДВЭРЛЭЛЭЙН
САНХҮҮЖИЛТЭД
БАТЛАН ДААЛТ
6095.10.01

3.2.Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлд өртөж үйл ажиллагаа явуулах боломж, нөхцөл эрс доройтсон тохиолдолд үзүүлэх дэмжлэгийг шийдвэрлэхэд энэ журамд заасан нөхцөл, шаардлагыг харгалзан үзэхгүй байж болно. Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлийг холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу МҮХАҮТанхимын тодорхойлолтыг үндэслэнэ.

3.3.Энэ журмын дагуу дэмжлэгийг тухайн жилд тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа аж ахуй нэгжийн 10 хүртэлх хувьд олгох бөгөөд нэг аж ахуй нэгжид 5 жилд нэг удаа олгоно.

**Дөрөв.Урамшуулал, дэмжлэг үзүүлэх аж ахуй нэгжийг
сонгон шалгаруулах, үнэлэх**

4.1.Эдийн засгийн тусгай бүсэд байнга байрлаж, тогтвортой үйл ажиллагаа эрхэлж, нийслэл хотын болон тусгай бүсийн хөгжилд хувь нэмэр оруулж байгаа аж ахуй нэгжийг шалгаруулж, энэ журамд заасан урамшуулал, татварын бус дэмжлэгийг үзүүлнэ.

4.2.Урамшуулал, дэмжлэг үзүүлэх аж ахуй нэгжийг сонгон шалгаруулах үйл ажиллагааг Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар Тусгай бүсийн захирагчийн ажлын албатай хамтран байгуулсан Ажлын хэсэг зохион байгуулна. Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд нийт гишүүдийн 30 хүртэлх хувьд хөрөнгө оруулагчдын төлөөлөл, хувийн хэвшлийн мэргэжлийн холбоод, төрийн бус байгууллагын төлөөллийг оролцуулан тухайн жилийн 3 дугаар улиралд багтаан байгуулна.

4.3.Ажлын хэсэг урамшуулал, дэмжлэг үзүүлэх аж ахуй нэгжийг сонгон шалгаруулах, үнэлэхдээ энэ журмын 1.2-т заасан зарчмыг баримтлах ба дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

4.3.1.сонгон шалгаруулалтад оролцохоор ирүүлсэн аж ахуй нэгжийн хүсэлт, баримт материалыг хянан үзэж энэ журмын 3.1-д заасан шаардлагыг хэрхэн хангаж байгааг үнэлж, дүгнэх;

4.3.2.нийслэлийн болон тусгай бүсийн хөгжилд оруулсан, оруулж байгаа болон ирээдүйд оруулах хувь нэмрийг нь харьцуулан үнэлгээ өгөх;

4.3.3.шаардлагатай бол холбогдох байгууллагаас үнэлэлт, дүгнэлт авах;

4.3.4.журмын 4.3.1-4.3.3, 4.5-д заасны дагуу өгсөн үнэлгээ, дүгнэлтийг харгалзан урамшуулал болон татварын бус дэмжлэг үзүүлэх аж ахуй нэгжийг сонгон шалгаруулж, эрэмбэлэх;

4.3.5.урамшуулал, татварын бус дэмжлэгийн хэлбэр, хэмжээг журмын 4.5.1-д заасны дагуу тодорхойлох;

4.3.6.сонгон шалгаруулалтын тэмдэглэл, энэ журмын 4.5-д заасан 100 онооны системээр үнэлсэн үнэлгээний хуудас болон урамшуулал, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх аж ахуй нэгжийн талаарх мэдээллийг, урамшуулал болон татварын бус дэмжлэг үзүүлэх шийдвэрийн төслийн хамт Тусгай бүсийн Захирагч, Нийслэлийн Засаг даргад танилцуулна.

4.4.Сонгон шалгаруулах, үнэлгээ хийхэд тухайн сонгон шалгаруулалтад оролцохоор хүсэлтээ ирүүлсэн аж ахуй нэгжийн дараах баримтуудыг үндэслэнэ:

4.4.1.Аж ахуй нэгжийн танилцуулга;

4.4.2.тухайн тусгай бүсийн үйл ажиллагааны чиглэлээр хэрэгжүүлсэн болон хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн үйл ажиллагаа, хөрөнгө оруулалт, үр дүнгийн тайлан;

4.4.3.ажлын байр, хүний нөөцийн тоо, чанар, хүртээмж, чадавхийн тайлан, хэрэгжүүлж буй мэргэшүүлэх болон эрүүл мэнд, боловсролын чиглэлээр хэрэгжүүлж буй сургалт, хөтөлбөртэй холбоотой баримтууд;

4.4.4.бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, дотоодын түүхий эд, нөөц ашиглалт, импорт, экспортын мэдээ тайлан;

4.4.5.инноваци, технологи, шинэ бүтээл оновчтой санал нэвтрүүлэлт, туршилт, үр дүнгийн тайлан;

4.4.6.нийгэм, байгаль орчинд нөлөөллийн дүн шинжилгээ;

4.4.7.шаардлагатай бусад.

4.5.Урамшуулал, дэмжлэг үзүүлэх аж ахуй нэгжийг нийт 100 онооны системээр дараах шалгуур үзүүлэлтийн дагуу оноогоор үнэлж, эрэмбэлнэ.

д/д	Шалгуур үзүүлэлт		Үнэлгээ /оноогоор/	Тайлбар (нотолгоо)
1	Хөрөнгө оруулалт	Тусгай бүс дэх хөрөнгө оруулалт /өсөлт/	- >30% бол 5 оноо; - 10–30% бол 3 оноо; - <10% бол 1 оноо	20 оноо
		Дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалт	- > 1 тэрбум төг бол 5 оноо; - 500 сая-1 тэрбум төг бол 3 оноо; - <500 сая төг бол 1 оноо	
		Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө	- >10 жил бол 5 оноо; - 5-10 жил бол 3 оноо; - <5 жил бол 1 оноо	
		Бусад хөрөнгө оруулалт (R&D)	- R&D төсөл хэрэгжүүлдэг бол 3 оноо; - инновацийн бүтээгдэхүүн бүртгүүлсэн бол 2 оноо.	
2	Ажиллах хүчин, нөхцөл	Ажлын байр	- >10% бол 5 оноо; - 5–10% бол 3 оноо - <5% бол 1 оноо	20 оноо
		орон нутгийн иргэд /хамрагдалт/	- >40% бол 5 оноо; - 10–40% бол 3 оноо; - <10% бол 1 оноо	
		цалин хөлс /дундаж хэмжээ/	- >3 сая төг бол 5 оноо; - 1.5 сая-3 сая төг бол 3 оноо; - <1.5 сая төг бол 1 оноо.	
		ХАБЭА	- ХАБЭА-г хангах төсөв баталж зарцуулдаг бол 2 оноо; - ХАБЭА хариуцсан нэгж эсхүл ажилтантай бол 2 оноо; - үйлдвэрлэлийн осол, зөрчил гаргаагүй бол 1 оноо.	
3	Үйлдвэрлэл	Импорт орлох бүтээгдэхүүн	- Импорт орлох бараа үйлчилгээтэй бол 5 оноо;	15 оноо
		Экспортын бүтээгдэхүүн	- экспортын гэрээгээр бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэдэг бол 5 оноо;	
		Зах зээлийн эрэлт, хэрэгцээ	- зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн бол 3 оноо; - зах зээлийн эрэлтийн судалгаатай бол 2 оноо.	
4	Инноваци ба технологи	Технологи нэвтрүүлэлт	- шинэ техник, технологи нэвтрүүлсэн бол 3 оноо; - оюуны өмчийн эрхтэй бол 2 оноо.	10 оноо

		Судалгаа, хөгжүүлэлт, R&D зардлын эзлэх хувь	- их, дээд сургууль, судалгааны байгууллагатай хамтран ажилладаг бол 3 оноо; - R&D зардал нь борлуулалтын орлогын 2%-иас дээш бол 2 оноо.		
5	Байгаль орчин	Ногоон үйлдвэрлэл	- "Ногоон гэрчилгээ"-тэй бол 3 оноо; - цэнгэг усны хэрэглээг багасган хур тунадасны усыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашигладаг бол 2 оноо.	20 оноо	
		Бохирдол, хог хаягдлын шийдэл	- хөрсний үржил шимийг нэмэгдүүлж бохирдлыг бууруулсан бол 2 оноо; - хог хаягдал багасгах, цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, ангилан ялгах, дахин болон сэргээн ашиглах, устгах технологи нэвтрүүлсэн бол 3 оноо.		
		Хийн түлшний хэрэглээ	- эрчим хүчний хэрэглээг 20-иос доошгүй хувиар бууруулсан бол 3 оноо; - 20 хүртэл хувиар буулсан бол 2 оноо.		
		Ногоон байгууламж, орчны тохижилт, аюулгүй байдал.	- Нийтийн хэрэгцээний ногоон байгууламжтай бол 2 оноо; - Хязгаарлагдмал хэрэгцээний ногоон байгууламжтай бол 2 оноо; - Гэрэлтүүлэг, камертай бол 1 оноо.		
6	Нийгмийн хариуцлага	Нийгмийн дэмжлэг, хандив, бүтээн байгуулалт	- Хувийн хэвшил нийгэмд чиглэсэн санхүүгийн дэмжлэг үзүүлсэн бол 2 оноо; - нийгмийн сайн сайхны төлөө бүтээн байгуулалт хийсэн бол 3 оноо.	15 оноо	
		Сургалт, эрүүл мэнд, боловсролын хөтөлбөр	- Хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг бол 3 оноо; - Хөтөлбөр боловсруулсан бол 2 оноо.		
		Хууль дээдлэх	- Татварын өргүй бол 3 оноо; - Хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчилгүй бол 2 оноо.		
		Нийт оноо:	100		
Урамшуулалд хамрагдах хамрагдах босго оноо:			70 түүнээс дээш		
Татварын бус дэмжлэгт хамрагдах босго оноо:			90 түүнээс дээш		

4.5.1. Үнэлгээний нийт оноог дараахь байдлаар эрэмбэлж, сонгон шалгаруулалтад оролцсон аж ахуй нэгжийн авсан нийт онооны хэмжээг үндэслэн тухайн аж ахуй нэгжид үзүүлэх урамшуулал, татварын бус дэмжлэгийн хэлбэр, хэмжээг тодорхойлно:

4.5.1.а. 90-100 оноо авсан бол журмын 2.1.1 болон 2.3-д заасан үйлчилгээ, 2.2-т заасан дэмжлэгээс аль тохирох тус бүр 1-ийг;

4.5.1.б. 80-89 оноо авсан бол журмын 2.1.1 болон 2.3-д заасан үйлчилгээнээс аль тохирох 2 хүртэл үйлчилгээ;

4.5.1.в.70-79 оноо авсан бол журмын 2.3-д заасан үйлчилгээнээс аль тохирох 1 үйлчилгээ.

4.6.Сонгон шалгаруулалт явуулах гэж байгаа талаар тухайн жилийн 3 дугаар улирлын 2 дахь долоо хоногт багтаан олон нийтэд нээлттэй зарлаж, сонгон шалгаруулалтад оролцох хүсэлтээ энэхүү журмын 3.1-д заасан шаардлагыг хэрхэн хангасан талаарх мэдээлэл, тайлан, баримтын хамт хэзээ, хаана, ямар хэлбэрээр хүргүүлэх талаар мэдээлэл өгөх ажлыг Тусгай бүсийн Захирагчийн ажлын алба зохион байгуулна.

4.7.Сонгон шалгаруулах үйл ажиллагааг жил бүрийн 4 дүгээр улирлын 2 дахь 7 хоногт багтаан дүнг гаргаж, 4 дүгээр улирлын 4 дэх долоо хоногт багтаан урамшууллыг олгож, дараагийн жилийн 1 сарын 1-нээс эхлэн татварын бус дэмжлэг үзүүлэх батламжийг гардуулна.

4.8.Энэхүү журмын 4.3.6-д заасны дагуу танилцуулсан саналыг хүлээн авснаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор Тусгай бүсийн Захирагч болон Нийслэлийн Засаг дарга энэ журмын 4.4-т заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

4.9.Журмын 2.2-т заасан хөнгөлөлт, чөлөөлөлтөд хамаарах зардлыг ханган нийлүүлэгч байгууллагатай байгуулсан гэрээний дагуу нийслэлийн төсвөөс санхүүжүүлэх хөрөнгийг Нийслэлийн Засаг дарга, журмын 2.1-т заасан урамшуулалд хамаарах зардлыг тухайн эдийн засгийн тусгай бүсийн төсвөөс санхүүжүүлэхийг тусгай бүсийн Захирагч тус тус хариуцан хэрэгжүүлнэ.

4.10.Сонгон шалгаруулалтын үр дүн, тайлан, урамшуулал, дэмжлэг олгох шийдвэрийг Тусгай бүсийн цахим хуудсаар нийтэд ил тод мэдээлнэ.

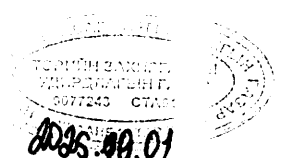
Тав. Бусад

5.1.Сонгон шалгаруулалтад оролцохоор ирүүлсэн хүсэлтдээ хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн, эсхүл дэмжлэгийг зориулалтын бусаар зарцуулсан тохиолдолд дэмжлэгийн мөнгийг буцаан төлүүлж, батламжийг цуцална.

5.2.Энэхүү журмын дагуу аж ахуй нэгжид урамшуулал, татварын бус дэмжлэг үзүүлэхэд шаардлагатай зардлыг нийслэлийн төсөвт тусгана.

5.3.Тусгай бүсийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуй нэгжийг бүртгэх, үйл ажиллагаанд хяналт тавих чиг үүргийг холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу тухайн тусгай бүсийн Захирагчийн ажлын алба хариуцан хэрэгжүүлж, нийслэлийн Засаг даргад тайлагнана.

—000—

ТАНИЛЦУУЛГА

*“Журам батлах тухай”
тогтоолын төслийн талаар*

Нэг.Тогтоолын төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэгт “Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал хэлэлцсэн асуудлаар тогтоол гаргах бөгөөд түүнийг тухайн Хурлын хуралдаанд оролцсон төлөөлөгчдийн, баг, хорооны Хурлын хуралдаанд оролцсон иргэдийн олонхын саналаар батална.” гэж заасан.

Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсэгт “Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль болон бусад хуульд зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:” гэж, 21.1.3 дахь заалтад “нийслэл хотын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх талаар хуульд нийцүүлэн дүрэм, журам, стандарт, заавар батлах;” гэж, 43 дугаар зүйлийн 43.2 дахь хэсэгт “Тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуй нэгжийг урамшуулах, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх асуудлыг нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас баталсан журмаар зохицуулна.” гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого”-ын Зорилго 9-д “Амьдрахад таатай, байгаль орчинд ээлтэй, хүн төвтэй ухаалаг хот болгон хөгжүүлнэ.” гэж заасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2022 оны “Хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг хангах талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 36 дугаар тогтоолын 2 дахь хэсэгт “Хүнсний хангамж, аюулгүй байдал үндэсний хөдөлгөөнийг өрнүүлэх хүрээнд дараах арга хэмжээг авахыг Монгол Улсын Засгийн газарт даалгасугай:” гэж, тогтоолын 2.3.д-д “хүлэмжийн аж ахуйн үйлдвэрлэлийг 270 гектар хүртэл нэмэгдүүлэн хөгжүүлж, хүн амыг жилийн туршид шинэ ургацын ногоогоор тогтвортой хангахад чиглэсэн бодлого, үйл ажиллагааг төлөвлөн хэрэгжүүлэх, дулааны хангамж, дэд бүтэц бүхий бүс нутгуудад 50 гектар өвлийн хүлэмжийн цогцолбор аж ахуй байгуулах;” гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны “Эдийн засгийн тусгай бүс байгуулах тухай” 220 дугаар тогтоолоор Нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийн 21 дүгээр хорооны нутаг дэвсгэрт хүлэмж-агуулахын аж ахуй, хөнгөн болон хүнсний үйлдвэрлэлийн чиглэлээр “Агро-сити” эдийн засгийн тусгай бүсийг, Налайх дүүргийн 3, 5 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр “Налуу-Ухаа” эдийн засгийн тусгай бүсийг тус тус байгуулсан.

1.2. Практик шаардлага

Манай улсын хувьд хүнсний голлох нэрийн бүтээгдэхүүн болон барилгын материалын бүтээгдэхүүнийг голлон импортоор авч байна. Тухайлбал, нарийн ногоо 94 хувь, мөөг 86.4 хувь, далайн гаралтай бүтээгдэхүүн 100 хувь импортоос хамааралтай байна.

Нийслэлийн хувьд жилдээ 52.4 га орчим талбайд нарийн ногоо тариалж 2,700 тн орчим ургац авч байна. Гэвч нийслэлийн нэг жилийн нарийн ногооны бодит хэрэглээ жилдээ 45,000 тн байгаа бөгөөд энэхүү импортын хамаарлаас гарахад 700 га орчим талбайд хүлэмж байгуулах шаардлагатай байна.

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага болон Эрүүл мэндийн яамнаас өгсөн зөвлөмжөөр хүн нэг хоногт дунджаар 130 гр хүртэлх нарийн ногоог хүнсэндээ хэрэглэх ёстой боловч нийслэлийн ургацаас авч буй бодит хэмжээ нь хоногт 5.74 гр орчим байгаа нь хангалтгүй үзүүлэлт юм.

Барилгын материалын үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн үйл ажиллагааны голлох төрөлд цонх, хаалга, бетон зуурмаг, дулаан тусгаарлах материал, бетон, төмөр хийц эдлэл, керамик тоосго зэрэг үйлдвэрүүд байна. Харин Налайх дүүрэгт 11 төрлийн 35 барилгын материалын үйлдвэр үйл ажиллагаа явуулдаг ба үүнээс 48.6 хувийг керамик тоосгоны үйлдвэр, 11.4 хувийг элсний үйлдвэр, 8.6 хувийг ган туйвангийн үйлдвэр, 31.4 хувийг дулаан тусгаарлах материалын үйлдвэр, цонх хаалганы үйлдвэр, бетон гулдмай, зам талбайн хучилтын хийц, элс хайрганы хольц гэх мэт бусад үйлдвэрүүд эзэлж байна.

Иймд Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 220 дугаар тогтоолоор байгуулагдсан "Агро-сити" болон "Налуу-Ухаа" эдийн засгийн тусгай бүсийг хөгжүүлэхийн тулд хувийн хэвшлийн оролцоог хангах, тэдгээрт татварын болон татварын бус дэмжлэг үзүүлэх, урамшуулах зайлшгүй шаардлага байна.

Хоёр.Тогтоолын төслийн бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

"Журам батлах тухай" Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолын төсөл нь 3 заалттай бөгөөд хавсралтаар "Тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуй нэгжийг урамшуулах, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх журам"-ыг батлахаар тусгалаа.

Тогтоолын хавсралтаар батлах журамд Нийтлэг үндэслэл, Урамшуулал, татварын бус дэмжлэгийн төрөл ба хэмжээ, Урамшуулал, дэмжлэг үзүүлэхэд тавигдах шаардлага, Урамшуулал, дэмжлэг үзүүлэх аж ахуй нэгжийг сонгон шалгаруулах, Бусад гэсэн үндсэн 5 асуудлыг тусгасан болно.

Тогтоолын төслийн 2, 3 дахь заалтад журмын хэрэгжилтийг хангах, түүнийг олон нийтэд сурталчлан таниулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Нийслэлийн Эдийн засгийн бүсийн Захирагч нарт, журмын хэрэгжилтэд хяналт тавихыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчид, тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Ажлын албанд тус тус даалгасан зохицуулалтыг тусгалаа.

Гурав.Тогтоолын төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох нийгэм, эдийн засгийн үр дагавар

Тогтоолын төсөл батлагдсанаар нийслэлийн нутаг дэвсгэрт байгуулагдан үйл ажиллагаагаа эхлүүлж байгаа эдийн засгийн тусгай бүсүүдийг хөгжүүлэхэд хувийн хэвшлийн оролцоог хангах, улмаар манай улсын иргэд төдийгүй гадаадын иргэдийн ажиллаж, амьдрах аятай таатай орчин нөхцөл бий болж өрх, аж ахуйн нэгж байгууллагын орлого, орон нутгийн хөгжилд оролцох оролцоо, гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалт нэмэгдэнэ. Өөрөөр хэлбэл, дан ганц нийгмийн хөгжил, эдийн засгийн өсөлт, дэд бүтцийн хөгжлөөр хэмжигдэхгүй бөгөөд хүний хөгжлийг дэмжсэн, амьдралын чанар дээшилнэ.

Дөрөв.Тогтоолын төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, цаашид холбогдуулан боловсруулах баримт бичгийн санал

"Журам батлах тухай" Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолын төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, холбогдох бусад тогтоол шийдвэрт нийцэж байгаа бөгөөд тогтоолын төсөл батлагдсанаар тусгай бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуй нэгжийг урамшуулах, татварын бус дэмжлэг үзүүлэх эрх зүйн орчин бүрдэнэ.

ХОТ БАЙГУУЛАЛТ, ХОТЫН СТАНДАРТЫН
ГАЗРЫН ДАРГА

Г.БАЯРСАЙХАН

